

พระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นปีที่ ๔๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช

โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน
เครื่องจักร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจดทะเบียน
เครื่องจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕ ทวิ มาตรา ๕ ก
และมาตรา ๕ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ.
๒๕๑๔

“มาตรา ๕ ทวิ ในกรณีที่นายทะเบียนปฏิเสธการขอจดทะเบียน
กรรมสิทธิ์เครื่องจักรตามมาตรา ๕ เจ้าของเครื่องจักรมีสิทธิอุทธรณ์เป็น
หนังสือต่อรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการ
ปฏิเสธการจดทะเบียนนั้น การยื่นอุทธรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่
รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๕ ตริ เมื่อปรากฏว่าการออกหนังสือสำคัญแสดงการ
จดทะเบียนเครื่องจักรได้กระทำไปโดยสำคัญผิดในสาระสำคัญ หรือ
ปรากฏในภายหลังว่าเอกสารที่นำมาประกอบการพิจารณาจดทะเบียน ไม่
ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในการ
จดทะเบียนได้เปลี่ยนแปลงไป ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอน
หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรนั้นได้

ก่อนมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร
ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของเครื่องจักรและหรือผู้มีส่วนได้
เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่มีการคัดค้านจากบุคคลดังกล่าวภายใน
หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน ให้ถือว่าไม่มี
การคัดค้าน

ในกรณีที่มีการคัดค้านภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้นาย
ผู้ยื่นพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำคัดค้าน
นายทะเบียนไม่เห็นด้วยกับการคัดค้านให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอน
ข้อสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายนั้นและแจ้งเป็นหนังสือให้
ผู้คัดค้านทราบ

ในกรณีที่ผู้คัดค้านไม่เห็นด้วยกับการสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดง
จดทะเบียนตามวรรคสาม ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายใน
สิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากนายทะเบียน การยื่นอุทธรณ์ให้เป็น
ไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๕ จัตวา ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๕
หรือมาตรา ๕ ตรี ให้รัฐมนตรีพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน
สิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะ
เวลาพิจารณาอุทธรณ์ได้อีกสามสิบวัน หากรัฐมนตรีไม่มีคำวินิจฉัยภายใน
กำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอุทธรณ์เพิกถอน

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องหมาย พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ ในกรณีที่หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน
ของจักรสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ถือหนังสือ
สำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายยื่นคำขอรับ ใบแทนหนังสือสำคัญ
แสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญนั้น

การขอรับและการออกใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน
เครื่องจักร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด
กฎกระทรวง

แบบใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้
แบบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร แต่ให้ประทับ
สีแดงว่า "ใบแทน" ไว้บนด้านหน้าของหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน
เครื่องจักร

เมื่อได้ออกใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่อง
จักรแล้ว ให้หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรฉบับเดิมเป็น
อันยกเลิก"

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน
"มาตรา ๑๑ เจ้าของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้ตามพระ
ราชบัญญัตินี้ประสงค์จะย้ายเครื่องจักรออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบ
กิจการอุตสาหกรรมที่ได้ระบุไว้ในหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน
เครื่องจักร เพื่อนำไปติดตั้ง ณ สถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมแห่ง
หรือ ไปเก็บไว้ในสถานที่อื่น ให้แจ้งความประสงค์จะขอย้ายและวัน
จะย้ายเครื่องจักรเสร็จ โดยทำเป็นหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนก่อนวัน
จะย้ายเครื่องจักรนั้นไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในการนี้ให้นำหนังสือสำคัญ
แสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรกับแผนผังรายการเครื่องจักรที่จะย้าย
ติดตั้งใหม่หรือไปเก็บไว้ให้นายทะเบียนตรวจสอบด้วย เมื่อนายทะเบียน

ม. ๑๐๕ ตอนที่ ๒๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐

กันชอบกับแผนผังรายการเครื่องจักรที่จะย้ายไปติดตั้งใหม่หรือไม่
 แล้ว เจ้าของเครื่องจักรจะต้องย้ายเครื่องจักรให้ตรงตามแผนผังรายการ
 เครื่องจักรนั้นและเมื่อได้ย้ายเสร็จแล้ว ให้นายทะเบียนแก้ไขทะเบียนให้
 ถูกต้อง

ในกรณีเป็นการย้ายเครื่องจักรไปติดตั้ง ณ สถานที่ประกอบกิจการ
 อุตสาหกรรมแห่งใหม่หรือไปเก็บไว้ในสถานที่อื่นที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่
 ของสำนักงานทะเบียนตำแหน่งกัน ให้เจ้าของเครื่องจักรดำเนินการตาม
 วรรคหนึ่ง และให้นายทะเบียนแห่งท้องที่เครื่องจักรนั้นได้จดทะเบียนไว้
 ส่งเรื่องขอย้ายไปยังนายทะเบียนแห่งท้องที่เครื่องจักรนั้นจะไปติดตั้งใหม่
 หรือไปเก็บไว้ เมื่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ใหม่ดังกล่าวเห็นชอบกับ
 แผนผังรายการเครื่องจักรที่จะย้ายไปติดตั้งใหม่หรือไม่แล้ว เจ้าของ
 เครื่องจักรจะต้องย้ายเครื่องจักรให้ตรงตามแผนผังรายการเครื่องจักรนั้น
 และเมื่อได้ย้ายเสร็จแล้ว ให้นายทะเบียนแห่งท้องที่ใหม่ดังกล่าวออก
 หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้ใหม่สำหรับเครื่องจักรที่
 ย้ายไป

ในการย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้เจ้าของ
 เครื่องจักรแสดงหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองต่อนายทะเบียนด้วย และ
 หมายความว่าเครื่องจักรที่ย้ายไปนั้นยังติดสิทธิจำนองสืบเนื่องกันไปด้วย

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องจักรประสงค์จะย้ายเครื่องจักรออกไปนอก
 บริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นการชั่วคราวไม่เกิน
 สามสิบวัน ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนเพื่อทราบก่อนวันที่จะย้าย

เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๒๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

เครื่องจักรนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เจ้าสถานที่จะย้ายเครื่องจักรไปติดตั้งหรือไปเก็บเป็นการชั่วคราวไว้ด้วย และถ้ามีความจำเป็นต้องเครื่องจักรออกไปนอกบริเวณเป็นการชั่วคราวเกินกำหนดสามสัปดาห์ เจ้าพนักงานต้องต่อนายทะเบียนเพื่อขอขยายระยะเวลาก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นายทะเบียนมีอำนาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินคราวละสามสัปดาห์

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องจักรได้ย้ายเครื่องจักรจากที่ตั้งเดิมไปติดตั้งที่ใหม่ภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม ให้เจ้าพนักงานส่งพร้อมทั้งส่งแผนผังรายการเครื่องจักรที่ย้ายให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้มีการย้ายเครื่องจักรนั้น

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่การย้ายเครื่องจักรซึ่งโดยปกติวิสัยในการทำงานต้องเคลื่อนย้ายไปมา”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓ ทวิ และมาตรา ๑๓ ตร. แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔

“มาตรา ๑๓ ทวิ เครื่องจักรใดที่ได้จดทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัติต้นสัพัญญา ให้เจ้าของเครื่องจักรแจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสัปดาห์นับแต่วันที่ทราบหรือควรจะได้ทราบถึงเหตุแห่งการนี้ และให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรสำหรับเครื่องจักรนั้นได้ แต่ถ้าเครื่องจักรนั้นได้จดทะเบียนจำนองไว้ให้นายทะเบียนแจ้งให้ผู้รับจำนองทราบถึงการสูญหายดังกล่าว และในกรณีเช่นนี้นายทะเบียนจะสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญ

แสดงการจดทะเบียนสำหรับเครื่องจักรนั้นได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้รับจ้างนองเสียก่อน

ในกรณีที่เครื่องจักรตามวรรคหนึ่งถูกทำลาย หรือชำรุดจนไม่
สามารถใช้เครื่องจักรนั้นต่อไปได้ ให้เจ้าของเครื่องจักรเจ้าพนักงาน
นายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบ หรือควรจะได้ทราบถึงเหตุ
แห่งการนั้น และให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดง
การจดทะเบียนสำหรับเครื่องจักรนั้นได้ แต่ถ้าเครื่องจักรนั้นได้จดทะเบียน
จ้างไว้ให้นายทะเบียนจดทะเบียนแจ้งสภาพเครื่องจักรนั้นไว้และมีหนังสือ
แจ้งให้ผู้รับจ้างทราบถึงการถูกทำลายหรือชำรุดดังกล่าว และในกรณี
เช่นนี้นายทะเบียนจะสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน
สำหรับเครื่องจักรนั้นได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้รับจ้างนองเสียก่อน

มาตรา ๑๓ ตรี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอาคาร
สถานท่อนเบนทตงของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนเครื่องจักรตามพระราช
บัญญัตินี้ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบเกี่ยว
กับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัว
เมื่อเจ้าของเครื่องจักร เจ้าของอาคารสถานที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องของ
บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดใน
กฎกระทรวง”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๒๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐

“มาตรา ๑๕ เจ้าของเครื่องจักรผู้ใดย้ายเครื่องจักรที่จดทะเบียนไว้แล้วออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมเพื่อนำไปติดตั้ง ณ สถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมแห่งใหม่หรือไปเก็บไว้ในสถานที่อื่นโดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ หรือมิได้ย้ายเครื่องจักรให้ตรงตามแผนผังรายการเครื่องจักรที่นายทะเบียนเห็นชอบตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือวันละห้าร้อยบาทนับแต่วันที่ฝ่าฝืนปฏิบัติตาม สุดแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕ ทวิ มาตรา ๑๕ ตร มาตรา ๑๕ จัตวา และมาตรา ๑๕ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔

“มาตรา ๑๕ ทวิ เจ้าของเครื่องจักรผู้ใดย้ายเครื่องจักรที่จดทะเบียนไว้แล้วออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมชั่วคราวโดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ หรือย้ายเครื่องจักรจากที่ตั้งเดิมไปติดตั้ง ณ ที่ตั้งใหม่ภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมโดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๕ ตร ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๕ จัตวา เจ้าของเครื่องจักรผู้ใดไม่แจ้งต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๑๓ ทวิ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่อง

ม. ๑๐๔ ตอนที่ ๒๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐

กรสำหรับเครื่องจักรนั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ให้นำความในมาตรา ๕ ตรี
มาตรา ๑๓ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ เบื้อง ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงาน
เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
พันบาท”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๕ ทวิ
มาตรา ๑๕ ตรี หรือมาตรา ๑๕ จัตวา ถ้าเป็นเครื่องจักรที่ได้ออกทะเบียน
ก่อนแล้ว และการกระทำนั้นเป็นไปโดยประการที่น่าจะเกิดความ
เสียหายแก่ผู้รับจำหน่าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำคุกปรับ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกบัญญัติอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ และให้ใช้บัญญัติอัตราค่าธรรมเนียม
ท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตติยสุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
๑.	ค่าจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ เครื่องจักร เครื่องโลหะ	๕๐๐ บาท หรือถ้า ทะเบียนหลายเครื่อง โรงงานเดี่ยวและคร เดี่ยวกันไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๒.	ค่าออกใบแทนหนังสือสำคัญแสดง การจดทะเบียนเครื่องจักร เครื่องโลหะ	๕๐ บาท
๓.	ค่าเครื่องหมายการจดทะเบียน เจ้าพนักงานได้ประทับ หรือทำ เครื่องหมาย เครื่องจักร เครื่องโลหะ	๑๐๐ บาท หรือถ้าประ หรือทำใบหลายเครื่อง โรงงานเดี่ยว และค เดี่ยวกันไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
๔.	ค่าจดทะเบียนใหม่ตามมาตรา ๑๑ หรือ มาตรา ๑๒ เครื่องโลหะ	๒๕๐ บาท
๕.	ค่าจดทะเบียนการจ้างหรือขาย ฝากเครื่องจักร	พันละ ๑ ของจำนวน จ้างหรือขายฝาก อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียมไม่เกิน
๖.	ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนแล้ว อย่างอื่น นอกจากจำนองหรือขาย ฝาก ครึ่งละ	๑๐๐ บาท
๗.	ค่าคำขอหรือแบบพิมพ์ต่างๆ ฉบับละ	๒ บาท
๘.	ค่าตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียน เก็บรักษาไว้ ครึ่งละ	๒๐ บาท
๙.	ค่าคัดสำเนาเอกสารพร้อมด้วย คำรับรองว่าถูกต้อง หน้าละ	๕ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากก
 ว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักร ในปัจจุบัน ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ
 เครื่องจักรในการอุทธรณ์คำสั่งขอ นายทะเบียน อำนาจนายทะเบียนเพิก
 หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร และอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่
 การตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ สมควรกำหนดใหม่บทบัญญัติ
 ในกรณีดังกล่าว เพื่อให้การบังคับการตามกฎหมายนี้เช่นไปโดยสมบูรณ์
 นอกจากนั้นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องการออกไปนอกสถาน
 แสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรและเรื่องการย้ายเครื่องจักรออกไปนอกสถาน
 ให้ชัดเจนและถูกต้องตรงกับทางปฏิบัติ เช่น รวมทั้งสมควรปรับปรุงบทกั
 โทษและอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมแก่กาลสมัยด้วย จึงจำเป็นต้อง
 พระราชบัญญัติ